1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. No. 126. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 7-го ЛИПНЯ (JULY) 1973 Ч. 126. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

АРГЕНТИНСЬКИЙ ЛІТАК БУВ СХОПЛЕНИЙ озброєним лівим терористом, який примусив пільота летіти на Кубу. Літак був схоплений 4-го липня зараз після вилету з Буенос Айресу. Терорист, який заявив, що він є членом аргентинської марксистської підпільної організації Революційна Армія Народу, дозволив 49-ом пасажирам із 74-ох висісти з літака в Сантіяго, Чіле, але решта пасажирів і залога були примушені летіти до Гавани. Схоплення літака, як також нова хвиля схоплень поодиноких осіб в Аргентині, за яких потім вимагають викупу, є віддзеркаленням пожвавленої діяльности лівих терористів у цій південноамериканській країні.

УРЯД УРУГВАЮ, ЯКИЙ Є ПІД КОНТРОЛЕЮ МІЛІТАРНИХ КРУГІВ, застосував сильні заходи, щоб припинити загальний страйк, який розпочався тиждень тому. Президент Хуан М. Бордаберрі проголосив, що державні урядовці, які беруть участь в страйку, будуть звільнені з роботи та що робітники приватних підприємств можуть також втратити працю й не дістати жадного відшкодування. Загальний страйк в Уругваю розпочався після того, як президент Бордаберрі, під сильним натиском збоку військових кругів, тому тиждень скасував Конгрес, запровадив гостру цензуру преси та закрив Крайову Конфедерацію Робітників. Конфедерація Робітників, в якій провід мали комуністи, проголосила загальний страйк, до якого прилучилися інші опозиційні групи. Страйк допровадив вже до браку деяких харчових продуктів.

ОПИТУВАННЯ ІНСТИТУТОМ ГАЛЛУПА виказало, що президент Ніксон не здобув би такої переконливої перемоги над сен. Джорджом МкҐоверном, якби вибори відбулися в червні ц. р., замість у листопаді 1972-го. З усіх опитуваних цією агенцією людей в кінці червня, 53 відсотки заявили, що вони голосували б за президентом Ніксоном, а 47 відсотків підтримували б кандидатуру сен. МкҐоверна. У виборах, які відбулися в листопаді минулого року, президент Ніксон здобув 62 відсотки голосів, а сен. МкҐоверн тільки 38. Інститут Галлупа перевів ці опитування ще перед свідченням Джона Діна перед сенатською комісією, яка розглядає Вотерґейтську справу.

ПРЕЗИДЕНТ САЛЬВАДОР АЛЬЄНДЕ ПРОГОЛОСИВ скасування надзвичайного стану, який був встановлений в Чіле 29-го червня. Того дня мала група вояків старалася силою зброї скинути лівий уряд Чіле, але їх повстання було придушене льояльними до уряду військовими частинами. Після придушення повстання проголошено в країні надзвичайний стан, який тепер марксистський президент Альєнде скасував.

„МЕТІС СОСАЄТІ", КАНАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ, яка згуртовує громадян білого та індіянського походження в провінції Саскачеван, заявила, що з усіх людей в світі, які дістають суспільну допомогу („велфер"), найбільшу суму дістає королева Єлисавета II. Тому організація „Метіс Сосаєті" плянує бойкотувати її відвідини в провінції Саскачеван.

УРЯД ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ ПОЧАВ розселювати втікачів на теренах, які були залишені населенням з уваги на недавні воєнні дії. На цих теренах досі вільно порушалися партизанські комуністичні загони, а тепер південнов'єтнамський уряд хоче взяти їх поновно під свою контролю. Упродовж найближчого пів року уряд надіється розселити в той спосіб понад 600,000 втікачів. Успіх уряду на цьому відтинку причиниться у великій мірі до стабілізації відносин у Південному В'єтнамі.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР В. РОДЖЕРС ЗУСТРІВСЯ у Гельсінках з міністром закордонних справ Східньої Німеччини. При цій нагоді обидва міністри обговорили можливість встановлення дипломатичних зв'язків між ЗСА та Східньою Німеччиною.

ШЕФ УРЯДУ БЕЗПЕКИ В ІРАКУ НАЗЕМ КАССАР мав у пляні захопити владу в країні, ліквідуючи президента Ахмета Гассана аль-Бахра та його співробітників. Літак, яким президент Іраку повертався з Польщі, припізнився на дві години, що поплутало пляни змовникам, які захопили тільки двох міністрів. Назем Кассар й інші змовники арештовані і стануть перед судом.

ШІСТДЕСЯТ ЖИДІВСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ, які покинули Ізраїль і тепер перебувають у Відні, звернулися з окремою петицією до А. Косиґіна, советського прем'єра, щоб він дозволив їм повернутися до СССР. Жидівську петицію погодився вручити Косиґіну австрійський прем'єр при нагоді побуту Косиґіна в Австрії.

В КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ЧИСТКА колишніх прихильників Ліна Піяо, який попав у конфлікт з Мао Тсе-тунґом і загинув при експлозії літака в часі втечі з Китаю до СССР. Черговою жертвою чистки є Люнґ Шу-чін, керівник провінції Сінкіянґ у центральній Азії, якого вважали за близького співробітника Ліна Піао. Люнґа усунено з усіх становищ в партії та уряді і за ним пропав слід.

Завершено плян святкувань центрального „Дня УНСоюзу" Америки й Канади

Головний радний та асистент керівника організаційного Відділу Степан Гавриш, що є діючим головою святочного комітету для відзначення „Центрального Дня УНСоюзу" 18 і 19 серпня в Лейквуд парку, Барнесвіл у Пенсильвенії, інформує, що в порозумінню з головним предсідником Иосифом Лисогором та іншими членами Комітету завершено п л ян програми перебігу згаданих святкувань.

Як згадано, святкування відбудуться в Лейквуд Парку, що є в сусідстві Шамокіну — місця народження та колиски УНСоюзу. Парк цей обіймає 85 акрів землі та має приміщення на різні спортові гри, включно з 10 акровим озером до плавання човнами.

Святкування почнуться вже в суботу 18-го серпня танцями, під час якої буде обрана „Краля стейту Пенсильвенійського", яка опісля буде фіналісткою на вибір „Міс Союзівки". Під час вечерниць до танців буде грати оркестра Ричарда Бобинського з Юніон Сити, Конектикат.

В неділю 19 серпня, багату мистецьку програму попередять Молебні о год. 1-й полудне в головній залі, яка нараховує 3.000 сидячих місць. В українському католицькому обряді Молебень відслужить Преосвященний Владика Василь Лостен з Філядельфії в сослуженні священиків довколичних українських католицьких парафій. В українському православному обряді Молебень відслужить настоятель храму Успіння Пресвятої Богородиці в Нортгемптоні, мит-

(Закінчення на стор. 3-ій)

НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ГЕЛЬСІНКАХ ЗАХІДНІ ДЕРЖАВИ ВИМАГАЮТЬ „ВІЛЬНОГО ОБМІНУ ЛЮДЕЙ І ІДЕЙ"

Гельсінки. — Перша фаза Европейської конференції для справ безпеки і співпраці, яка має закінчитися в суботу 7 липня, не прийняла обороту, що його безумовно мусіли сподіватися совєтські лідери, зокрема після такої інтенсивної „мирної офензиви", яку провели вони напередодні початку конференції. Плян совєтської хартії для Европи знайшов підтримку тільки серед представників сателітніх держав, які разом з совєтським міністром закордонних справ А. Громиком намагалися переконати всіх учасників, що найважливішою проблемою перед конференцією і її завданням — це видати спільну деклярацію, у якій всі апробували б політичний статус кво в Европі та „суверенні права" европейських держав, коли йдеться про їхні знутрішні справи. Ця остання вимога мала на меті, як тепер вже видно, запобігти дискусії над пропозицією про „вільний обмін людьми та ідеями" в Европі та світі без уваги на політичні кордони та існуючі в окремих державах політичні і соціяльні системи. У совєтській інтерпретації цього роду пропозиція є однозначною з намаганням втручатися у внутрішні справи „суверенних держав". Іншими словами, прикриваючися державною суверенністю, совєтські чинники хочуть не допустити до того, щоб проєкт „вільного обміну людей та ідей" був схвалений на цій Европейській конференції.

Не можна затверджувати бар'єр, якими поділено Европу.

В той час, коли міністри закордонних справ Західньої Німеччини та Франції і деяких інших европейських держав тільки в загальному ставили під сумнів реальність запропонованої Громиком „Европейської хартії" то міністри закордонних справ Великої Британії та ЗСА у виразній формі не тільки висловилися критично про совєтський плян, але також уточнили своє розуміння такої Европейської конференції. За словами Державного секретаря ЗСА Вілліяма Роджерса, Европейська конференція тоді тільки сповнить свою функцію, коли не піде по лінії „затвердження бар'єр, які ще далі ділять Европу".. Висловлюючи становище американського уряду, В. Роджерс відкинув думку, що суттєвим є тільки „політичний аспект" конференції, як цього хотіли б совєтські чинники. Суттєвим і найваж-

(Закінчення на 3-ій стор.)

„Н. Й. Таймс" про „Хартію Громика"

Ню Йорк. — Місцевий щоденник „Ню Йорк Таймс" опублікував з датою 5 липня під таким наголовком редакційну статтю, в якій займає критичне становище до совєтської пропозиції, щоб Европейська конференція для справ безпеки і співпраці прийняла „Европейську хартію". Окремо в статті звертається увагу на слова Громика, який мав відвагу на конференції говорити про необхідність „пошанування прав людини і основних свобід включно із свободою для віровизнань". З цього приводу „Ню Йорк Таймс" дає такий коментар:

„Досвід десятиліть із Савєтським Союзом показує, що совєтський уряд не признає права для своїх підданих мати власну опінію. Він втримує велитенський апарат насильства і для виполікування мозків, щоб применшити відкрито висловлюване непогоджування. Жорстока поведінка з горсткою відважних совєтських дисидентів є міжнародним скандалом. Великі і нелюдські зловження далі практикуються, як ув'язнення деяких десидентів — наприклад, ген. Петра Григоренка, у закладах для божевільних, а інших дисидентів, наприклад Андрія Амальрика — у невільничих таборах праці. Українські та литовські патріоти находяться в тюрмах тому тільки, що вони хочуть, щоб їхні держави мали права, ґарантовані совєтською конституцією, а жидівські науковці світової слави загнивають інтелектуально, карані позбавленням праці та шантажуванням за „злочин" бажання емігрувати. Хартія Громика виглядає більше на документ, з допомогою якого світ був би безпечніший для правителів народів СССР та Східньої Европи, а не документ, який обіцював би більш стабільний мир, більшу свободу і незалежність для людини".

В Гельсінках заарештовано п'ятеро балтійців

Чикаґо. — З колишнього естонського консуляту повідомляють, що група балтійських емігрантів, американських громадян, у складі: д-ра Валюнаса, д-ра Ґеніса та д-ра Вільсофа — литовців, д-ра Пірса — естонця і д-ра Грови — латиша виїхала була до Гельсінок у Фінляндії, де відбувається Конференція в справі европейської безпеки. Там вдалося їм зустріти совєтського міністра закордонних справ СССР і члена Політбюро ЦК КПСС Громика, від якого вони зажадали, щоб совєтський режим припинив у балтійських країнах переслідування інакшомислячих і привернув народам тих країн державну незалежність. Громико відповів дослівно так: „Балтійські народи не хочуть і не потребують визволення". Увечері того ж дня чотирьох із названих вище осіб фінляндська поліція арештувала в готелі, де вони замешкали, а п'ятому пощастило нав'язати телефонічний зв'язок з колишнім естонським консулятом в Чикаґо і повідомити про цю справу. Дотепер усі заарештовані перебувають в ув'язненні. П'ятого, очевидно, заарештовано також.

А. Сахаров у шведській газеті критикує совєтську систему

Штокгольм.— Газета „Даґенс Нюхетер" з 5 липня опублікувала інтерв'ю з відомим совєтським дисидентом академіком Андрієм Сахаровим, який виступив з гострою критикою совєтської системи, засуджуючи її антидемократичний характер. За словами Сахарова, совєтська система нічим не виявилася кращою від системи капіталістичної і має ці самі проблеми та труднощі, зокрема, коли йдеться про правопорушування, злочинність і поляризацію суспільства на упривілейованих та тих, яких використовують. Різниці в тому, що в СССР повний брак свободи, інтенсивна ідеологічна боротьба і разом з цим претенсії на те, що совєтське суспільство — найкраще і найпоступовіше суспільство у світі. Інтерв'ю з академіком Сахаровим передавала також шведська телевізія.

СКРІПЛЕННЯ ЄДНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВ'Я, КОНКРЕТНІШЕ ВКЛЮЧЕННЯ ЙОГО В ШИРОКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ СВІТ ТА ОБОРОНА ПРАВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ БУЛИ ГОЛОВНИМ ПРЕДМЕТОМ НАРАД І РІШЕНЬ НАДЗВИЧАЙНОГО СОБОРУ УАПЦ В ПАРИЖІ

Париж. — „Події в Україні і в усьому світі біжать так швидко, що ледве в рік після Собору УАПЦ 1972-го року в Лондоні, відбувся 29 і 30 червня та 1-го липня 1973 р. Надзвичайний Собор Української Автокефальної Церкви в Парижі. Завданням його було зробити дальший крок у напрямку зміцнення єдности окремих її частин, розглянути можливості конкретнішого включення її в широкий Православний світ, коли нарешті Вселенська Патріярхія перестала мати канонічні застереження до нашої ієрархії, перестала звертати увагу на ворожу нам акцію Московської Патріярхії" — сказано у зверненні цього Надзвичайного Собору УАПЦ „До Братів і Сестер на Рідних Землях України".

Первоієрарх УАПЦ Митрополит Мстислав

Собор, як сказано, відбувся в днях 29 і 30 червня та 1-го липня ц. р. в Парижі. Згідно з повідомленням паризького „Українського Слова" з 8-го липня ц. р., в Соборі взяли участь Митрополит УАПЦ Владика Мстислав, Владика Архиєпископ Марко з Америки, Владика Єпископ Орест з Німеччини, Владика Єпископ Константин з Америки та духовенство і миряни з Німеччини, Великої Британії, Франції, ЗСА, Австралії, Бельгії, Австрії і Швеції. Через несподівані здоровельні ускладнення не міг прибути на Собор Владика Єпископ Іов з Південної Америки. Загально в Соборі взяло участь понад 100 осіб.

Собором керувала Президія під головуванням Владики Митрополита Мстислава, в складі: Владика Архиєпископ Марко, Владика Єпископ Орест, Владика Єпископ Константин, о. прот. Бурко, проф. Юрій Бойко. Секретарі: о. А. Остапчук, д-р М. Чигирин, о. М. Хуторний, Василь Мулик, д-р Святомир Фостун. Працювали покликані Собором Комісії: Статутова під головуванням о. А. Остапчука, Резолюційна — під головуванням о. Анатоля Дублянського і Номінаційна — під головуванням Андрія Костюка.

Для Собору наспіли привіти від поодиноких чолових особистостей українського суспільного життя та багатьох установ і інституцій. Основними темами Соборо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Сен. Кеннеді хвалив губернатора Воллеса

Декейтур, Алабама. — У доповіді з нагоди Дня Незалежности, виголошеної тут в присутності губернатора Алабами Джорджа Воллеса, сенатор Едвард Кеннеді у промові заявив, що хоч він і Воллес мають протилежні погляди на деякі важливі справи, то в багатьох питаннях вони погоджуються. Кеннеді сказав, що вони обидва борються за права громадян. Ліберальний сен. Кеннеді назвав цілий ряд питань, про які він і консервативний губ. Воллес мають подібні погляди, наприклад, згадав спільну опозицію проти високих відсоткових рат, високих податків та спільну боротьбу проти бюрократії, яка абсорбувала владу, але не розуміє потреб населення. Кеннеді також знайшов спільність думок з Воллесом у їх поглядах на Вотерґейтську аферу. В цій справі він заявив, що уряд президента Ніксона, вдаючи із себе представника консерватизму, зробив найбільш радикальні кроки в сторону знищення духа Американської Революції та ґарантованих Конституцією прав. Щодо становища неґрів, то сен. Кеннеді сказав, що він завжди стояв проти тих, які заперечували рівні права для неґрів, але зазначив, що ця проблема існує не тільки на Півдні, а також на Півночі. Сенатор Кеннеді був запрошений на головного промовця на це відзначення Дня Незалежности самим губ. Воллесом. Хоч Кеннеді офіційно ще не проголосив своєї кандидатури на пост президента в 1976 році, то з промови виглядало, що він вже тепер старається про номінацію, бо хоче наладнати розбіжності між ліберальною та консервативною галузями Демократичної партії. Нав'язання кращих зв'язків з губ. Воллесом було б для Кеннеді важливим кроком у запевненню консервативної підтримки. Але Воллес був дуже обережний, щоб не створити враження, що він підтримує кандидатуру Кеннеді, бо існує можливість, що він сам буде кандидувати на пост президента.

Федеральні аґенції затвердили підзищення відсоткової стопи на ощадності

Вашингтон. — Федеральні аґенції, які наглядають над банками та іншими комерційними фінансовими інституціями, затвердили підвищення відсоткової стопи на ощадності. Таким чином, комерційні банки будуть від тепер платити 5 відсотків для ощадників, замість дотеперішніх 4.5 відсотка, а щадничі банки та позичкові товариства будуть платити 5.25 відсотка, замість дотеперішніх 5 відсотків. Для деяких щадневих цертифікатів, які є платні тільки по кількох роках, відсоткова стопа може дійти навіть до 6.75 відсотка. Але відсотки на гіпотечні позички, які є ґарантовані федеральним урядом, також будуть підвищені з 7 на 7.75 відсотків.

ЗУАДК — $3,000 на Стипендійний Фонд СУА

Філядельфія. – Головна Управа Союзу Українок Америки інформує, що Екзекутива ЗУАДКомітету, на засіданні 10 червня ц. р. у Філядельфії прийняла одноголосно внесок голови д-ра Вол. Ґалана про пожертву ЗУАДК-у в сумі 3.000 дол. на Стипендійний Фонд Союзу Українок Америки. Д-р Вол. Ґалан висловив признання СУА за стипендійну акцію для допомоги незаможній молоді в Бразилії здобути освіту, вказуючи при цьому, що потреби української спільноти і форма допомоги після 25-ти років поселення зовсім змінилися та треба тим змінам іти на зустріч. Ця перша пожертва ЗУАДК-у допоможе забезпечити стипендіями поважне число української молоді в Бразилії, що жде нашої помочі.

Союзівка відзначила „День Незалежности" мистецькою програмою

Союзівка, Керґонксон. — Гостинний виступ популярного українського соліста-бандуриста Володимира Луцева з Англії був головною атракцією культурно-мистецької програми на Союзівці минулого вівтірка, 3-го липня 1973, присвяченій частинно відміченню роковин незалежности Америки. Численно зібрана публіка теплими оплесками нагороджувала кожну з десятьох пісень, які маестро Луців виконав при акомпаньяменті Оксани Борбич (піяно), Володимира Добущака (акордеон) та при власному акомпаньяменті бандури.

Програму вечора — в охолоджуваній залі павільйону „Веселка" — відкрила Оксана Борбич, вітаючи гостей, серед них гол. предсідника УНСоюзу Иосипа Лисогора, пані Марію Дубленицю з Англії, п-во Степана і Розу Демянчиків з Австралії та д-ра Миколу Радейка з дружиною і дітьми з Осльо, Норвегія. Після відіграння американського національного гимну В. Добущаком, Оксана Сеник відчитала Деклярацію Незалежности, прийняту першим конґресом ЗСА 4-го липня, 1776 року. Опісля, панна Сеник, яка вела конферансьє цього вечора, представила маестра Луцева, який в першій частині програми відспівав „Чорнії брови", „Києве мій" та „Верховино" під акомпаніямент В. Добущака. Молоді танцюристи — працівники Союзівки — Оксана Бачик, Дасенет Пастушин, Каролина Волошин і Юрко Макей переплітали програму українськими народними танками. В другій частині програми маестро Луців виконав шість популярних пісень і одну, як наддаток на домагання публіки.

Після мистецької програми відбулася забава під вільним небом на терасі павільйону „Веселка". До танців приґравала оркестра Союзівки під проводом В. Добущака та із сольовими заспівами О. Борбич.

Померла Олександра Животко-Черкова

Ню Йорк. — В четвер 5-го липня, як це видання „Свободи" мало друкуватися на пресі, наспіла вістка, що тут померла загальновідома громадська діячка та письменниця, довголітня дописувачка до „Свободи". Олександра Животко - Чернова. Тлінні останки бл.п. Олександри Животко - Чернової спочивають у похоронному заведенні П. Яреми, де в суботу, 7-го липня та в неділю, 8-го липня, о год. 7-ій вечера, будуть відправлені панахиди. Похорон відбудеться в понеділок, 9-го липня, о год. 9-ій ранку з цього ж похоронного заведення до церкви і на цвинтар у С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

На Одумівській оселі „Київ" відбувається табір виховників

Аккорд, Н.П. (О.Ш.). — В суботу 30-го червня 1973 тут на власній оселі ОДУМ-у, яка знаходиться приблизно вісім миль від Союзівки Народного Союзу, офіційно розпочався цьогорічний Табір Виховників ОДУМ-у. Таємничу тишу підніжжя Кетскильських гір знову заповнили свіжі голоси молоді — співи, сміх, гамір, крик, та час-від-часу свисток команданта чи бунчужного, що означає збірку на ґутірку. Молодь у віці від 15-ти до 20-ти років життя дальше вперто продовжує більше здобувати знання, хоч всього лише кілька тижнів тому залишила шкільну лавку. Учасників табору нараховується понад 55 осіб. Кількість дівчат перевищує лише на кілька осіб. Командантом табору є довголітній і заслужений одумівець, теперішній голова Центрального Комітету ОДУМ-у, д-р Юрій Криволап, а його заступниками старші виховники Віктор Войтихів, і Ніна Вусата. Обов'язки писаря виконує виховниця Юного ОДУМ-у Таня Вовк, старшим бунчужним є старший виховник учасник Петро Ткачук, старша бунчужна — виховник провідник Ліда Тарасенко. Ролю обозного виконує голова оселі Василь Дорошенко. Частину програми цього табору присвячено вивченню нової організаційної структури ОДУМ-у, яка була представлена й прийнята більшістю голосів на Надзвичайному Всеодумівському З'їзді в листопаді 1972 р. в Детройті. Крім того, в програму входить докладніше ознайомлення з суспільно-громадським українським життям взагалі, українською пресою, включно з тим, як дописувати, картографія, сигналізація, знакування, перша допомога, практичне зайняття: мандрівка, піонерка, гри й забави та їх значення у вихованні молодої людини. Програма дуже докладно опрацьована. Режим дня триває від 6:45 рано до 11-ої год. ночі. Для різноманітности в програму введено спортові зайняття, купіль, співи і висвітлення фільмів. Крім команди, доповідачами будуть І. Павленко, Павло Лимаренко, Дарія Лиса, Анатолій Лисий, Василь Григоренко, Петро Гурський і Олексій Шевченко. Центральний Комітет подбав про те, щоб на цьому таборі було два одумівці з Німеччини, де в останній час помітно пожвавилася праця в одумівському русі. В цей самий час на оселі Київ розпочався відпочинково-виховний табір під проводом іншої команди. В цьому таборі на перший тиждень записалися діти переважно молодшого віку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Тиждень поневолених

Згідно із схваленою Конгресом ЗСА в 1959-му році резолюцією, яка стала Публічним Законом 86-90, „Президент З'єднаних Стейтів уповноважений і його прохається видати проклямацію, призначаючи третій тиждень липня 1959-го року як Тиждень Поневолених Націй та запрошуючи нарід З'єднаних Стейтів відзначити такий тиждень відповідними церемоніями і активностями. Далі Президента уповноважується і прохається видавати подібні проклямації кожного року аж до того часу, як воля і незалежність будуть досягнені для всіх поневолених націй світу".

Від часу схвалення цієї резолюції та підписання її тодішнім президентом Двайтом Д. Айзенгавером, він і його наступники кожного року видавали такі проклямації, як проголошували Тиждень Поневолених Націй також губернатори поодиноких стейтів і посадники багатьох міст.

Цього року Тиждень Поневолених Націй набирає окремого значення у зв'язку з недавніми відвідинами совєтського верховоди Брежнєва у Вашингтоні і при тій нагоді проголошування закінчення „холодної війни", одним з найбільш яскравих виявів якої у Москві вважали власне Тиждень Поневолених Націй. Сьогодні більше, ніж будь-коли, треба скористати з нагоди цього Тижня, щоб довести до відома найширшій опінії світу, що жадні облудні заяви совєтських верховод про мир і безпеку не мають і не можуть мати будь - якої вартости, поки існують неволя, терор і переслідування.

Згадав про це іншими словами „Ню Йорк Таймс" у редакційній статті, коментуючи виступ совєтського міністра закордонних справ Громика на Конференції европейської безпеки в Гельсінках, пригадуючи переслідуваних дисидентів, жидівських інтелектуалів, які бажають виемігрувати, та „українських і литовських патріотів, які сидять у в'язницях за те, що бажають для своїх держав гарантованих їм совєтською конституцією прав".

Цього року Тиждень Поневолених Націй триватиме від 15 до 21 липня. Ми, разом з нашими співгромадянами, повинні докласти всіх зусиль, щоб цю нагоду відповідно використати. Цього цілком певно очікує від нас і наш поневолений нарід на рідній землі.

Облудна конференція

У фінляндській столиці Гельсінках почалася т. зв. Европейська конференція безпеки та співпраці. За винятком малої Альбанії, у ній беруть участь всі европейські держави, включно з Ватиканом, а також Канада і ЗСА. У цій конференції, однак, не бере ніякої участи ані Українська Совєтська Соціялістична Республіка, ні Білоруська Совєтська Соціялістична Республіка. Їх, очевидно, тим разом також „репрезентує" загальносоюзний міністер закордонних справ А. Громико, який може навіть має у своїй делеґації якихсь „представників урядів УССР та БССР".

Поминаючи всякі інші моменти, участь Української ССР та Білоруської ССР в праці Европейської конференції повинна бути самозрозумілою вже хоча б з тих міркувань, що обидві совєтські республіки є членами-засновниками Об'єднаних Націй і були сиґнаторами мирових договорів після закінчення Другої світової війни, а також договорів реґіонального порядку, як, наприклад, з Польщею, Угорщиною, Румунією, Чехо - Словаччиною. Українська ССР також є одним із сиґнаторів т. зв. Конвенції наддунайських держав. Очевидно, треба б ще тут згадати ролю України і Білоруси в Другій світовій війні і жертви, що їх обидві ці країни тоді понесли. Не говоримо вже тут про те, що ці дві республіки сьогодні являють собою важливі економічні одиниці в загальноевропейському комплексі.

Неприявність на Европейській конференції безпеки і співпраці однієї з найбільших держав Европи — України чи Білоруси говорить про фактичну вартість цієї конференції, що має нібито забезпечити „вічний мир". Совєтський міністер А. Громико говорив на відкритті конференції, що вона має за своє завдання ґарантувати „пошанування прав людини та основних свобід" і в той же час той самий Громико та його московські верховоди не дозволили, щоб в Европейській конференції, в якій беруть участь всі европейські держави, брали участь Українська і Білоруська республіки, які згідно із своїми конституціями та конституцією СССР є „суверенними державами" з повними правами на безпосередні дипломатичні зв'язки без ніякого московського посередництва.

Відсутність українського і білоруського представників на конференції в Гельсінках хоч би для самої форми ще раз потверджує колоніяльне становище цих країн у совєтській імперії і ще раз пригадує забріханість совєтських верховод та їх деклярацій про волю, мир і справедливість.

М. Сосновський

ЧИ СПРАВДІ КІНЕЦЬ ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ?

Сьогодні вже стало популярним говорити про кінець т. зв. холодної війни, про „мир на наступне покоління", креслити пляни тісної співпраці різних „соціяльних систем" у майбутньому. Деякі політичні коментатори говорять про з а к і нчення „другої Тридцятилітньої війни", шукаючи аналогій в далекому ХУП столітті. Вашинґтонська вершинна конференція чимало вплинула на створення у цілому світі відповідної атмосфери, найкращим віддзеркаленням якої є ніщо інше, як совєтська преса на всіх її рівнях, що цілі сторінки присвячує обговорюванню світових подій під кутом власне кінця холодної війни. В такий тон впали також учасники загальноевропейської конференції для справ безпеки і співпраці в Гельсінках, яка почалася 3 липня.

На такому тлі особливу вимову мають дві події, які ставлять під сумнів такого роду твердження і сподівання. Маємо тут на увазі поставу двох держав: комуністичного Китаю і Франції, які в той час, коли практично всі говорять про кінець холодної війни, про заборону атомової зброї, про обмеження збройних сил в Европі, не тільки в цій дискусії не беруть безпосередньої участи, а й проводять політику, яка іде цілком врозріз з тим, чого хочуть у Москві чи Вашинґтоні. Не був аж ніяк випадковим факт, що якраз майже безпосередньо після закінчення вершинних переговорів у Вашинґтоні комуністичний Китай провів чергові випробовування досконалішої і сильнішої водневої бомби, а Франція, не зважаючи на всі переконування президента Ніксона та совєтського лідера Брежнєва, заповіла власне випробовування атомової зброї та дальші заходи над розбудовою такої збройної сили, яка уможливила б їй вести справді незалежну і суверенну національну політику. Враховуючи таку фактичну ситуацію на „периферіях" осі „Вашинґтон - Москва" з додатком Бонну, приходиться поважно сумніватися в тому, що прийшов кінець холодній війні і що людство вступило в період „переговорів" та усунуло раз на завжди із свого словника слово „конфронтація".

Позиції Франції

Французька зовнішня політика від Другої світової війни, не зважаючи на відносне послаблення Франції та її другорядну ролю в загальному співвідношенні сил у світі, р е п р езентованих З'єднаними Стейтами, Британією та СССР, завжди виявляла незалежність. Ще дуже мало часу проминуло від того періоду в історії Франції та Европи, коли Франція знаходилася в числі світових потуг, диктуючи Европі після закінчення Першої світової війни. Коли ж до голосу у французькому політичному житті остаточно прийшов ген. де Голль, Франція у своїй зовнішній політиці зайняла виразно незалежні позиції. Концепція розбудови власної збройної сили в оперті на атомову зброю стала в центрі уваги французького уряду і з 1958 року унапрямлює французьку політичну думку.

На сьогодні Франція має виразно здефінійовану зовнішню політику, якій французький уряд дав поновний публічний вислів у зв'язку з критикою французьких плянів випробовування зброї. В першій мірі французькі політичні кола заступають погляд, що тільки власне атомове узброєння в сучасному світі є мірилом справжньої суверенности і незалежности держав. Без такого узброєння ніяка держава не може бути незалежним чинником міжнародної політики, а може бути тільки сателітом такої чи іншої атомової потуги. З уваги на те, що ЗСА та СССР досягнули своєрідної рівноваги в атомовому узброєнні, ґарантією безпеки західніх держав може бути власна атомова зброя, бо ледве чи ЗСА будуть в такій ситуації готові виступити активно в обороні котроїсь із західньоевропейських д е р жав, знаючи, що під безпосередньою загрозою знаходяться ЗСА. В такій ситуації,—твердять французькі стратеґи, — маючи змогу завдати навіть частинного удару по аґресорові, можна не допустити до аґресії, і тому для Франції власна атомова зброя є необхідна. В оцінці французьких політичних кіл ніякі договори не мають вартости, якщо за ними не стоїть реальна сила, яка одночасно дає свободу у маневруванні на міжнародній арені.

Виходячи з таких засад, французький п р е з идент Жорж Помпіду виразно й недвозначно продемонстрував незалежність Франції в розмовах з президентом Ніксоном, а відтак у розмовах з Л. Брежнєвим. Франція готова до співпраці і готова підписати такі чи інші договори про стабілізацію відносин в Европі, готова погодитися на існуючий в Европі політичний статус кво, але не погодиться зрезиґнувати з розбудови власної мілітарної сили і узалежнити свою безпеку від доброї волі надпотуг та будь - яких договорів.

Китайський фактор

Можна сказати, що засади зовнішньої політики комуністичного Китаю у значній мірі ідентичні з засадами, що їх поклали в основу своєї зовнішньої політики французи. Очевидно, тут треба мати на увазі багато інших моментів, але принцип той самий: Китай хоче бути справді незалежним і справді суверенним чинником на міжнародній арені і не хоче узалежнювати своєї національної безпеки від будь-якої зовнішньої сили. Коли рівняти Китай з Францією, то у випадку Китаю маємо справу з актуальною і потенційною силою таких розмірів, яка посідає всі дані на те, щоб не тільки зберегти свою незалежність, але й вирішально заважити на розвитку міжнародних подій.

Під сучасну пору комуністичний Китай належить до „клюбу" держав з власною атомовою зброєю. Подібно до Франції Китай не хоче узалежнювати резбудову своєї військової сили від ніяких сторонніх чинників і має в пляні зайняти у світі таку силову позицію, яка відповідає його матеріяльним і людським ресурсам. Очевидно, така настанова Китаю створює особливу ситуацію у світі і через це не приходиться дивуватися тому, що з такою увагою ставляться до цих китайських аспірацій ЗСА і з такою тривогою спостерігають ріст сили та значення Китаю совєтські лідери.

Знавець Китаю, професор Торонтського університету В. Добсон висловив недавно цікаві спостереження на тему комуністичного Китаю і його майбутньої ролі у міжнародній політиці. Пишучи в „Ню Йорк Таймсі" з 30 червня, В. Добсон відзначає, що „Китай якраз тепер почав свій дебют на світовій сцені як третя світова потуга. Це зумовлює ґрунтовну зміну у фокусі світової політики. Ця зміна заторкує всіх нас. Конечним є, щоб ми зрозуміли її природу та наслідки, якщо ми на Заході не хочемо повторити нашої трагічної історії в Азії. Але таке зрозуміння вимагає далекойдучого переорієнтування у нашому мисленні".

Треба погодитися з висновками проф. Добсона, що Китай не дивиться на себе інакше, як на чинник „рівний двом іншим надпотугам". У висліді маємо у світі політично і мілітарно важливий трикутник Пекін-Москва - Вашинґтон, при чому від відношення на лініях цього трикутника залежатиме доля цілого світу, враховуючи засоби сили, зосереджені на кожній одній з цих трьох ліній. Це правда, що ще сьогодні квалітативно і квантитативно Китай стоїть позаду СССР та ЗСА, але він приспішено завойовує щораз нові позиції і його голос у міжнародній політиці не може бути не помічуваний ніякою стороною.

На цьому місці не будемо входити в історичні, ідеологічні і потенційні наслідки і можливості. Китай — це світ для себе, — політичний чинник, який, без уваги на ідеологію режиму, відіграватиме у світі щораз важливішу ролю і змагатиметься за своє, належне йому, місце в укладі сил. В такій ситуації треба говорити не про кінець холодної війни, а радше про пересунення цієї війни на інші площини.

Поширення силовиь пунктів у світі

Ми наближаємося до третього періоду після Другої

(Закінчення на стор. 3-ій)

Роман Левицький

СУЧАСНА БАНДУРА

Бандура або кобза — це різновиди одного інструменту. Кобза — це давніша назва (і форма), а бандура — новіша. Виконавців на цьому інструменті віддавна звали кобзарями, а пізніше стали їх називати також бандуристами. Слід додати, що старовинна кобза мала тільки п'ять струн, невеликий, округлий корпус без приструнків, а також поріжки на ґрифі. Сучасна бандура теж дуже відмінна від давньої, бо цей інструмент упродовж віків перейшов багато змін в напрямку до покращання її звуку і поширення можливостей виконування складних музичних творів, або, інакше кажучи, до можливости виконування всіх м у з ичних творів, так, як, наприклад, на фортепіяні.

Історичні згадки про бандуру сягають до ХУІ віку, але найбільшої популярности набрав цей інструмент в добі козацтва. Т. Шевченко, М. Гоголь, І. Нечуй-Левицький, Леся Українка і інші світочі літератури у своїх високомистецьких творах чудово описали співців-бандуристів, що виконували історичні думи, будили своїм співом національну свідомість серед народу. Не диво, що вороги нашої самостійности переслідували навіть співців - бандуристів. Відомий кобзар І. Кочугура - Кучеренко від імени всіх кобзарів протестував у самому Петербурзі проти переслідування кобзарів царською поліцією. „Певно і в пісні вбачають революцію... Зрячі бояться сліпих!" — казав він. А в сучасному „Самвидаві" в Україні теж подається відомості про те, що НКВД виарештовувало й розстрілювало бандуристів.

Та вернімося до самого інструменту. Довгі віки була бандура виключно сольовим інструментом. Не було ніяких ансамблів і через це кожний бандурист грав по-своєму і на іструменті, виготовленим самим або майстром. Інакшими словами, не було ні устійненої загальної школи гри на бандурі, ні загального взірця самого інструменту.

Хоч року 1733-го в місті Глухові засновано музичну школу для навчання співу, гри на скрипці, гуслях і бандурі, а довгі роки перед тим існували в Україні братства кобзарів, гуртові виступи бандуристів, а у зв'язку з цим зуніфіковані методи гри на бандурі почалися щойно від пропам'ятного XII Археологічного з'їзду в Харкові 1902-го року. В тому з'їзді взяла участь група кобзарів і лірників. Враження з їхнього виступу було таке потрясаюче, що цей виступ став початком нової доби кобзарського мистецтва.

Не буде переборщенням, коли скажу, що батьком нової доби кобзарського мистецтва став Гнат Хоткевич. Був він людиною високої культури і різнобічного обдарування, письменник, музикант і етнограф. В році 1909-му видав свій перший „Підручник гри на бандурі", створивши цим т. зв. Харківську школу гри на бандурі. Дехто говорить часом про Полтавську школу. Це неправильно. Існувала полтавська капеля бандуристів, яка запросила на свого вчителя Гната Хоткевича. Він не погодився переїхати в Полтаву на постійне, але відвідував її час від часу, давав їй репертуар і вказівки через своїх заступників. Отже, Полтавська капеля грала Харківською школою.

Одночасно і батько української музики, Микола Лисенко в році 1907-му запровадив у своїй музично - драматичній школі з Києві клясу бандури. Тут існувала окрема т. зв. Київська школа гри на бандурі. Обидві ці школи стали основою сучасної методи гри на бандурі, а в зв'язку з тим і основою виготовлення самого інструменту.

За харківським способом виконавець тримає інструмент паралельно до корпусу свого тіла і може грати обома руками як на басах, так і на приструнках. Київський спосіб дещо легший для засвоєння: інструмент тримається перпендикулярно до корпусу, права рука грає на приструнках, а ліва тільки на басах.

Кожен із цих способів має свої переваги і від'ємні сторони. При київському способі головне навантаження гри в правій руці, а гра лівою рукою досить обмежена, до того ж існує великий розрив поміж високим р е ґ істром правої руки і низьким басовим лівої руки. Бандура харківського типу дає більше простору в розумінні техніки гри — на ній можна грати двома руками в різних реґістрах, проте вада її — діятонічний стрій і відсутність досконалого механізму для перестроювання тональностей. До того спосіб держання інструменту невигідний для співання. Тому останнім часом працюють в тому напрямі, щоб виготовити бандуру, яка поєднувала б обидва вище згадані типи, словом стала б універсальною, досконалою.

І тут треба з великою приємністю ствердити факт, що найбільші успіхи у виготовленні такого зближеного до досконалости інструменту, а поруч з тим і створення високомистецького репертуару, складного під музичним оглядом, осягнено на еміґрації при Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка в Детройті. Смію твердити, що популяризація, розвиток і головно мистецький рівень в ділянці кобзарської гри в сучасній Україні пішли вгору якраз внаслідок конкуренції, яку виразно вбачали керівники кобзарського мистецтва в Україні — в Капелі ім. Т. Шевченка з Детройту. Вистачить послухати платівки бандуристів з України з-перед кільканадцяти років і порівняти їх з репертуаром і мистецьким виконанням платівок Капелі з Детройту і зразу можна ствердити при-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

СОЮЗІВКА — ЮВІЛЯТКОЮ

Просто вірити не хочеться, що Союзівці, цій наймолодшій дитині Українського Народного Союзу, як назвав її у своєму річному звіті п. Володимир Квас, — стукне цього літа 20 років! Якщо вже строго дотримуватись літочислення, то, не ображаючи п. Кваса, наймолодшою дитиною Батька-Союзу треба уважати його славний хмаросяг у Джерзі Ситі, та порівняльно, роками, він рахується за „бейбі", і хай собі ще трохи постоїть, поки дочекається свого власного ювілею.

Про красу Союзівки та всі її атракціони списано і задруковано вже багацько паперу, і якби зібрати докупи лише все те, що „награшив" на цьому полі, в прозі і поезії, автор цих рядків, то вийшов би з того всього грубий альманах!.. В цьому місці я бажав би тільки звернути вашу ласкаву увагу на соборну мапу Союзівки, то значить назви її будинків-павільйонів: є „Київ", але є і „Львів", є „Чернівці", але й є „Ясіня", є „Полтава" і „Ворохта", є передмістя Києва, „Дарниця", але є й передмістя Львова, „Винники" (тепер, кажуть, прилучені до т. зв. „Великого Львова").

Відчувалася недостача павільйону, що символізував би і пригадував вічну тягу України до її козацького, Чорного моря! Але й про це подбав запопадливий управитель Союзівки, і, відзначаючи 20-річчя клаптика України на американській землі, перебудував гараж на модерний мотель та й охрестив його — „Одесою".

Дехто з шановних гостей Союзівки заходить в голову, звідки п. Квасові прийшла до голови така чорноморська ідея, або хто її підсунув панові управителеві?.. Отже, я зраджу вам цей секрет, або спробую відхилити рубець заслони, сказавши образовою мовою. Коли весною цього року майстри забралися до будови мотелю, з гір хлинули ручаї води, з яких постала довкола місця будови велика калабаня, і власне в той час в уяві п. Кваса зродилася асоціяція з Чорним морем, а тим і з його портом — Одесою. Інша річ, що води, які обступили були новий мотель, радше подобали на Жовте море, ніж на Чорне, бо вода мала колір кави з молоком...

Але розступилися хмари, засвітило весняне сонце, висушило калабаню, „жовте море" зникло, а залишилася струнка, пишна „Одеса" на честь і славу Управи Союзівки, для вшанування її юного-молодого 20-річчя. Хай же гордиться Союз - Батько, що має таку красну доню, а Мама — „Свобода", сама в цьому році достойна Ювілятка, хай запише це, для історії, до своїх аналів!

І к е р.

І. Вовчук

ГОЛОДОВА ОБЛОГА УКРАЇНИ

(Слово до учасників жалобної протестаційної маніфестації, виголошене біля пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні 26-го травня 1973 р.)

(1)

Мабуть, усім відомо, що кожного року в оцю пору, (21-22 травня над Дніпром-Славутою, біля пам'ятника Тарасові Шевченкові, у Києві та й у Львові, збирається молодь, переважно студентська, щоб відзначити річницю перенесення останків поета з Петербургу до Канева. Зібравшись, прославляють вони того, від кого „зайнялось і запалало" українське національне „я". Тоді відбувається духовне єднання з заповітними думами поета: „кайдани порвати і вражою, злою кров'ю волю окропити".

Хоч зібрання ті зовсім мирні, але їх вельми боїться московська сторожа, що оберігає вже поржавілі окупаційні кайдани большевицького колоніялізму на Україні. Людей розганяють, а в останні роки навколо пам'ятника виставляють велику кількість поліцаїв, щоб не допустити до духового єднання української молоді з пророчим заповітом — „миром, громадою обух сталить" на ворога української волі.

Зібрались і ми оце біля пам'ятника невмирущому поетові, у столиці Америки, щоб у скорботі спом'янути мільйони замучених у голодовій облозі, зорганізованій за пляном урядом СССР, щоб убити наше національне „Я", примусити націю покірно ходити в окупаційному ярмі.

Вячеслав Липинський у своїх глибоких розважаннях про формування націй твердить, що творяться вони не лише в спільних для цілого народу переможних битвах, а й в спільному горі, поразках на історичному шляху. Японці щороку в скорботі, пригадуючи день гірошимської трагедії, дзвонять у дзвін. І ця згадка про спільне горе цементує японську націю, яка після великої поразки швидко довершила „економічного чуда", вибившись на третє місце у світовій економіці. А економіка стелить дорогу політиці. Не забувають і американці своєї трагедії — Перл Гарбору.

Голодова облога, зорганізована за пляном окупаційною владою через десять років після включення української держави в імперський комплекс СССР, не сталась після поразки у війні, її не спричинило й стихійне нещастя, а була вона політичним інструментом національної політики большевицького уряду в його програмі великодержавства. Бурхливий розвиток української культури, зростаюча національна свідомість, а з нею й гордість за своє національне „я" викликали в Кремлі занепокоєння.

В національно-політичному становленні, що відбувалось наперекір окупаційній політиці, український народ довершив мирно великого чину: 1921 року визбувся, порвав духовний зв'язок з московським царством. Українська Православна Церква, обмосковлювана сотні років, відокремилась від Московської Патріярхії і проголосила себе автокефальною — УАПЦ. Утвердивши сама себе, Українська Церква через її Митрополита Василя Липківського проголосила, що нація є необхідною клітиною, через яку найповніше пізнається Христова наука.

Щоб припинити, перервати національно-культурне і політичне становлення нації, всіх її станів, яке загрожувало цілості й неподільності імперського комплексу — С С С Р, московський уряд сплянував знищити соціяльно-економічне коріння національного становлення, прискореного колективіза ц і є ю сільського господарства в Україні. „Пролетарська Правда" в січні 1930 р. била на сполох, вказуючи на небезпеку українського націоналізму, зростаючий вплив українських культурних національних сил на селянство та робітництво і навіть на комуністів, що з них дехто перетворювався на „контрреволюціонерів з партійними білетами". Ця газета твердила, що прискорена колективізація на Україні має знищити соціяльну базу українського націоналізму — індивідуальне господарство.

***

Відомо, що український селянин міцно тримався своєї життьової філософії з її формулою: „гуртове — чортове". Прискореною пролетаризацією большевики плянували вирвати свідомішу частину нашого селянства з національного ґрунту, запроторити в сибірські простори і цим улегшити денаціоналізацію селянства з його глибокою традиційністю і християнством. Вчинивши погром над українськими культурними силами (процес СВУ — 1930 р.), розгромивши УАПЦ, Москва в прискореній колективізації сільського господарства (спеціяльний плян для України) почала винищувати статечніше селянство вже з 1929 р.

Від 1929 до 1932 року зліквідовано, як пишуть автори двотомової праці, „Історія українського селянства УРСР" („Наукова Думка", Київ, 1967 р.), біля 200.000 т. зв. куркулів. Які то були куркулі можна собі уявити з того, що вартість їхнього проданого майна становила 95 мільйонів рублів, або 475 рублів на одне куркульське господарство. Для розправи з статечним, свідомішим селянством придумано міт про окрему куркульську клясу, і проти неї поведено шалену акцію під льозунґом „ліквідація куркуля, як кляси".

Розправа з свідомішим селянством була жорстокою, звірячою. Родини з малими дітьми викидали зимою з хат р о з д я гненими, без кусня хліба, а сусідам суворо заборонялось чимсь помагати їм чи пускати їх до хати. Та хоч які звірячі були розправи 1929-1931 рр. з „куркулями", годі порівнювати їх з тим жахом, що прийшов у голодовій облозі, зорганізованій за розробл е н и м у Кремлі пляном.

Ще й нині можна почути від декого, що штучний голод в Україні московський уряд зорганізував за спротив нашого селянства політиці к о л е к т ивізації. Про спротив і боротьбу „куркулів" багато говорить большевицька преса. І то правда, що українське селянство чинило великий спротив большевицькій політиці в сільському господарстві. Цілі райони були охоплені повстаннями, що загрожували охопити цілу Україну. Мабуть, боячись того в 1930 р і зроблено відступ у московсько-большевицькій війні проти українського селянства. Того року, десь перед сівбою, Сталін опублікував статтю: „Запаморочення від успіхів", в якій всю вину за злочинства і вандалізм в переведенні приспішеної колективізації на Україні покладав на місцеві партійні органи.

Але спротив, включно із збройною боротьбою, мав місце до суцільної колективізації, яку закінчено вже на початку 1932 р., коли бл. 80% селянських господарств охоплено колгоспами. Як загнали селян в колгоспи, тоді почалася генеральна розправа з селянством України і Кубані, де мешкало українське населення. Плян голодової акції докладно опрацьовано в кремлівській політичній лябораторії імперського штабу, очоленого Каґановичем — керівником сектору сільського господарства ЦК КПСС, а головнокомандувачем для переведення голодової облоги призначено П. Постишева.

Для „роботи" при здійсненні акції з Москви відправлено на Україну спеціяльні бриґади „двадцятип'ятитисячників" — робітників-комуністів, включно росіян. А в січні 1933 р. надіслано ще 15.000 постишевських „крепких, испытанных большевиков". Отже цілу армію вислано для акції над беззбройним українським селянством, загнаним у колгоспи. З активною допомогою комнезамівськ о г о та комсомольського шумовиння, відповідно підготованого, постишевська ґвардія взялася за розправу, обложивши українські села голодом.

Пізніше П. Постишев оцінював ту розправу як „переломовий момент, що відкрив новий етап переможної битви більшовиків на Україні".

З мого погляду, в історії змагу української нації за державно-політичну в о л ю голодова облога, організована Москвою, була другою Полтавою в зударі двох протиставних сил. Тільки розміри голодової облоги, її жахи і страхіття були далеко більшими від звірств петровських собак після перемоги під Полтавою 1709 р.

НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ГЕЛЬСІНКАХ...

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

лившим є питання людських прав та свобід, а конференція не сповнить свого завдання, говорив В. Роджерс, коли вони не позначаться позитивно на щоденному житті всіх людей. Без того конференція буде „поганою приміткою у майбутніх підручниках історії" і щоб до цього не допустити, вона мусить зайнятися „основним аспектом" сучасної доби — правами людини та її свободами. Виходячи з такої засади, В. Роджерс дав під розгляд конференції пропозицію, в якій уточнив п'ять основних завдань Европейської конференції. Ці завдання, це встановлення засад для контролі збройних сил і зброєння шляхом збирання „специфічних військових інформацій" і визначування спостерігачів на час військових великих маневрів, з'асування метод мирного полагоджування спорів і конфліктів між державами, зменшення перешкод у співпраці на відтинку торгівлі та індустріяльної співпраці і погодження на поліпшення контактів між людьми та на культурному полі. Це останнє Вільям Роджерс окреслив як вимогу „ найбільшого значення".

По цілій Европі без пашпорту

Міністр закордонних справ Великої Британії сер Алек Доґлас-Гом, який виступав на конференції перед В. Роджерсом, ще виразніше наголосив відмінний від совєтського погляд на майбутнє Европи. Найважливіша проблема перед конференцією, говорив Доґлас-Гом, це застанова над тим, як „попратити життя звичайних людей". Все інше — це тільки „наші гарні слова і дипломатичні фрази". Якщо під цим кутом „ не буде досягнутий ніякий поступ, то тоді не буде іншої альтернативи, а тільки розійтися, признавши, що конференцію скликано заперечасно". Він відкинув вимогу СССР, щоб спішити із схваленням декляряцій, заявляючи, що на треба ставити окресленого реченця, а дбати про ефективність. У своїй промові сер Алек окремо зупинився над питанням „вільного обміну людьми та ідеями", пропонуючи, щоб в другій фазі конференції, коли будуть працювати комісії, розглянено форми і способи, з допомогою яких можна б було забезпечити обмін інформаціями та „вільну циркуляцію і без цензури" газет та журналів в усій Европі. Сер Алек запропонував також вільну дискусію над питаннями, що стосуються міжнародного життя, включно з публікацією журналу для міжнародних проблем. Найзнаменнішою частиною промови сер Алека було повторення слів його попередника на пості міністра закордонних справ Великої Британії Ернеста Бевіна, одного з лідерів Лейбуристської партії, який у свій час висловив побажання про те, щоб „він міг піти на станцію Вікторії в Лондоні, купити там квиток і їхати всюди там, де йому забажалося б, але без цього, щоб будь-хто хотів дивитися на мій пашпорт". Повторюючи ці слова Бевіна, сер Алек Доґлас-Гом підкреслив, що такою справді вільною і без всяких політичних бар'єр хотів би бачити майбутню Европу сучасний британський уряд. Чи і який ефект того роду становище західніх европейських держав ЗСА та Канади матиме на дальші пляни СССР покаже друга фаза Европейської конференції, коли почнуть працювати комісії, яких завданням буде опрацювати програму майбутніх відносин між европейськими державами, а в першій мірі між державами НАТО та Варшавського пакту.

СКРІПЛЕННЯ ЄДНОСТИ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВ'Я...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

вих нарад були: організаційний стан УАПЦ у вільному світі та акція її ієрархів для ієрархічного об'єднання всіх української православних Церков у вільному світі і зовнішня акція для визнання УАПЦ і українського православ'я та здобуття належного йому місця в лоні Вселенської Православної Церкви; прийняття нового Статуту УАПЦ та вибір передбачених ним Ради Митрополії, Церковного Управління, Контрольної Комісії і Церковного Суду.

На Соборі виголошено дві доповіді: Владики Митрополита Мстислава про стан, діяльність і проблеми УАПЦ і проф. Юрія Бойко про основоположника УАПЦ, Митрополита Василя Липківського.

Владика Мстислав подав генезу розвитку УАПШ в діяспорі, її сучасний стан, потреби й перспективи, ствердив її ріст, зріст авторитету, інтенсивну діяльність по всіх країнах українського поселення. Наголосив великий вклад зусиль і чималі успіхи назовні в двох напрямках: створення спільного духовного проводу українських Православних Церков і визнання для УАПЦ та українського православ'я гідного місця в рамах Вселенської Православної Церкви. В напрямку об'єднання всіх українських Православних Церков ще донедавна стояли, здавалося, непоборні трудноші зокрема у відношенні щодо однієї з найбільш з них — української Греко-Православної Церкви в Канаді. Але від Лондонського Собору УАПЦ маємо на цьому відтинку великий крок уперед. Ієрархія цієї Церкви виявила багато зрозуміння ваги цієї справи і це дає реальні вигляди на те, що вона на добрій дорозі.

В змаганнях і заходах за визнання УАПЦ і українського православ'я та здобуття належного йому місця в лоні Вселенської Православної Церкви багато зрозуміння виявив Царгородський Патріярх сл. п. И. С. Атенагорас. З його смертю та посиленою активізацією на міжнародньому відтинку Московської Патріярхії, в останніх роках збільшилися труднощі. Одначе завдяки наполегливим і послідовним зусиллям Владики Митрополита Мстислава українське православ'я має вигляди крок за кроком здобувати все нові позиції. При чому в міжнародній акції багато сприяє і той факт, що сьогодні УАПЦ і Українська Православна Церква в ЗСА настільки себе утвердили і мають такі великі здобутки, що вони не потребують благати й жебрати. Вони вже пропонують.

Звіти з єпархій і країн дії УАПЦ про стан і проблеми та інформації Владик із ЗСА про стан Української Православної Церкви дали багатющий матеріял для дискусії. Вона відбулася у двох частинах: над доповіддю Владики Митрополита Мстислава й звітами з місць про стан, проблеми й потреби УАПЦ і над проєктом її нового статуту. В дискусіях вого статуту. В дискусіях брали участь численні учасники Соборових нарад і вона, за малими вийнятками, була на високому рівні та мала речевий і діловий характер.

Основні проблеми, до яких поверталися учасники дискусії і їх наголошували, це ієрархічне об'єднання українських Православних Церков, зовнішні зв'язки та проблеми в окремих єпархіях і країнах.

Над змістом доповіді проф. Юрія Бойка дискутанти, за малими вийнятками, не зупинялися. Зате наголошували її глибокий зміст і потребу видати її, як і доповідь Владики Мстислава, друком.

Резолюції Надзвичайного Собору УАПЦ віддзеркалюють зміст і спрямування його нарад та становище до всіх сучасних проблем УАПЦ і українського православ'я. Собор одобрив текст його Звернення до українського народу в Батьківщині, запропонований Владикою Митрополитом Мстиславом, перед тим одобрений на Соборі Єпископів. (Повний текст цього Звернення буде надрукований в черговому виданні „Свободи".) Ствердив також потребу виготовлення окремого Звернення до українців у діяспорі, дав напрямні для його змісту і доручив Президії його зредаґувати.

Завершено плян святкувань...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

рофорний протоієрей о. Андрій Двораківвський. До участи в Молебні є запрошені настоятелі довколичних українських православних парафій.

В мистецькій програмі, яка розпічнеться по закінченню Молебнів, візьмуть участь різноманітні мистецькі сили. З сольоспівами виступлять відомі оперні співаки як солістка міської опери Ню Йорку пані Марія Лисогір та молодий відомий соліст басбаритон Метрополітарної опери маестро Андрій Добрянський. В хорових точках в першу чергу виступить уже всім відомий чоловічий хор з Філядельфії „Прометей" під диригентурою проф. Михайла Длябоги. Слід згадати, що в хорі співає 60 співаків, з яких майже половину становлять молоді студенти високих шкіл, яких зумів молодий талановитий диригент „зачарувати" до так благородного діла як прославляти українські традиції піснею. Рівнож перший раз в тій околиці виступить ансамбль бандуристок ім. Лесі Українки, які діють при Українському Православному Осередку в Бавнд Бруку. Вис тупить і хор в числі 20 молодих дівчат - студенток третьої ґенерації з парафії святої Марії з МекАду, парохом якої є колишній дивізійник о. Богдан Левицький, що є і дириґентом та промотором згаданого хору. З тієї самої парафії виступить і танцювальна група, яку вчить і якою керує Микола Бойчук з Філядельфії. Завітає на це свято з гостинним виступом ансамбль співаків і танцюристів із „Союзівки".

Головним промовцем під час свята буде заступник головного предсідника УНС на Канаду сенатор Павло Юзик. До участи в святі запрошено дооколишніх священиків українських католицьких і православних церков. Рівнож запрошено і гостей американського політичного світу, як сенатора Ричарда Швайкера, конґресмена Віліямса Ґріна з Філядельфії, стейтових репрезентантів Василя Ковалишина з Нортгемптону, Джеймса Устиновського з Гейзелтону і бувшого довголітнього стейтового репрезентанта Василя Рибака з Аллентавну. Запрошені і бувші кандидати українці на конґресменів Тома Дармопрай і Михайло Кіцак.

Комітет сподіється, що членство УНС та українське громадянство використає вакаційний час і чисельно автобусами та приватними авлами прибуде на згадане свято, щоби пошанувати піонерів — перших будівничичих Американської України.

40-ліття матури в гімназії у Жовкві

Здається, ще так недавно помістив я спомин з нагоди 25-ліття матури Жовківської гімназії, а це вже зближається 40-ліття.

Жовква, це містечко біля 50 км. на північний захід від Львова, на вузлі Львів — Рава Руська чи Львів - Сокаль. Сьогодні Жовква називається Нестерево, від імени летуна. Жовква є положена біля підніжжя львівського підгір'я, ціле купається в зелені. Пригадується наголовок недавно награної платівки п. н. „Тут весни розквітли мої". Ця назва найкраще символізує нашу розкішну юність (червень 1933), а також подих рідної української весни.

Гімназія в Жовкві, це була середня школа з викладовою польською мовою. У нас було багато українців - гімназистів, які твердо і мужньо боролись з польськими нечесними шиканами і нагінкою. Ми мали прекрасно зорганізований гімназійний хор, який під оглядом музично - вокальним дорівнював професійним хорам, аматорський гурток та оркестру. В Жовкві була тоді також і учительська семінарія і ми гімназисти та семінаристи співпрацювали і були зорганізовані в культурно - науково - мистецьких українських гуртках. Своїми осягами в науці ми також доказали вищість. Треба згадати що в нас була добре законспірована клітина ОУН, та тайний „Пласт", яких властиво до кінця не вдалоєь розшифрувати. В дооколичних лісах мала свою базу і наша славна УПА. Деякі учителі - поляки підозрівали деяких наших товаришів — спеціяльно з вищих кляс, що вони активні в наших організаціях і їх за це безпощадно переслідували злою оцінкою з польської мови. Учні відкликувались тоді до директора і спеціяльної Іспитової комісії, яка їх солідно перепитувала і відтак їм оцінку підвищувано; такі й інші шикани з польської сторони доводилось нам переживати і переносити. Але ці обставини тільки скріплювали і гартували нас на дусі, а не знеохочували. Було в нас і мале число українських гімназійних учителів, як проф. д-р Іван Крипякевич (відомий наш історик, пізніше професор Львівського університету ім. Івана Франка), Іван Сокіл, о. шамбелян Погорецький, Матковський і тд. Вони старались, в міру своїх спроможностей нам допомагати.

На марґінесі хочу сказати, що в Жовкві була церква оо. Василіян, артистично розмальована малярем проф. Буцманюком. При церкві містилася і друкарня.

Сама матура 1933 року в Жовкві була неприємною несподіванкою і подекуди сензацією, бо вже по письменному матуральному іспиті приїхав зі Львова інспектор Баліцький і познижував оцінки, так що багато товаришів перепали чи то при письменному, чи пізніше при усному іспитах, це була дуже гостра переоцінка — яких 30% кандидатів не здали матури. Мало з наших товаришів - матурантів з 1933 р. в Жовкві залишилися сьогодні живими. Багато погибло на полях бою Другої світової війни, багато закатовано по тюрмах і таборах НКВД і ґестапо. А для нас живучих, по там той бік залізної заслони та розсіяних по всьому світі хай цей спомин буде невміручою пригадкою що там на рідних землях у Жовкві „Весни розквітли нам" . . .

Д-р Володимир Боднар

ЧИ СПРАВДІ КІНЕЦЬ ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

світової війни, періоду, характеристичною властивістю якого буде поширення у світі силових пунктів, чи центрів. Коли безпосередньо після війни ми мали практично один домінуючий силовий центр у ЗСА, то досить скоро розвинувся другий центр в оперті на совєтський бльок. На наших очах формуються додаткові силові центри в Европі (Франція та Европейська Спільнота) і в Азії (Китай). Всі ці центри тісно пов'язані з наявністю ресурсів для розбудови відповідної військової сили, спертої на атомовому узброєнні.

Ідея в з а ємозалежности держав, про яку говорив колись президент Кеннеді, а яку почав переводити в життя його суперник президент Ніксон, бере до уваги, з одного боку, поширення силових центрів, а з другого вирівнювання силового відношення. Рівновага сил зумовлює співпрацю між ними як основу стабільности і самозбереження. Вершинні конференції на протязі останніх років — це не забаганки голов держав, це конечність і вимога нового укладу сил у світі.

Цілком природно, що у такому контексті виринає питання долі всіх інших народів, які не розпоряджають такого роду ефективними засобами сили і знаходяться у більшій чи меншій залежності від окремих надпотуг, є їхніми меншими чи більшими сателітами, або опинилися в засягу абсолютної контролі якогось силового центру, як, наприклад, народи і держави в системі самого СССР. Немає сумніву, що положення всіх цих народів не тільки складне, але й до деякої міри трагічне, тим більше, що визвольна боротьба в цих умовах і в обличчі безоглядної переваги надзвичайно складна і важка, розрахована на довгий час і на великі жертви. Цього ні на мить не сміють забувати відповідальні керівники тих народів, бо без уваги на найкращі гасла, декляраціі і заяви про „право на самовизначення", про пошанування „основних прав людини" і т. д. і т. п., вирішальним в кожній ситуації буде фактор реальної сили, як передумова вільного маневрування і засобу, з допомогою якого можна буде використати таку чи іншу ситуацію.

Цілий світ вступає на наших очах у цілком нову добу політичних відносин, зв'язків, співпраці і змагання, у якій будуть стосовані інші критерії і інші засади практичної політичної діяльности. Ще раз підкреслюємо: холодна війна не закінчилася. Вона буде продовжуватися, але в інших площинах і, можливо, іншими засобами. В умовах стабілізації силових центрів є реальною довгореченцева стабілізація політичного статус кво з усіми негативними наслідками, особливо, коли застановлятися над народами і державами, роля і можливості яких мають „периферійне" значення.

СУЧАСНА БАНДУРА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

мітивний рівень і репертуар бандуристів з України супроти заавансованого музичного рівня бандуристів з Детройту з того самого часу.

Заслугою Капелі ім. Т. Шевченка з Детройту з її мистецьким керівником і композитором Г. Китастим є не тільки мистецьке досягнення цієї групи, а ще більше популяризація бандури на еміґрації, створення музичного репертуару, поштовх до виготовлення досконалої бандури, а ще до того, і то в першій мірі, вплив на досягнення в тій ділянці в Україні, де постали фабрики бандур в Чернігові і у Львові, виготовлено посібники гри на бандурі, з яких згадаю тут такі: М. Опришко — Школа гри на бандурі, видання „Музичної України", Київ, 1967, стор. 147. Посібник цей пристосований для навчання на бандурі Чернігівської фабрики. Другий більший підручник (243 сторінки): В. Кабачок і Є. Юцевич — Школа гри на бандурі, Київ, 1958 р. Тут, одначе, слід зазначити, що тих, які хотіли б набути один із цих підручників стріне розчарування, бо їх видруковано лише по кілька тисяч, і вони очевидно вже давно розійшлися. Але слід додати, що в Україні появилося багато збірників з творами для початкуючих і заавансованих бандуристів, як теж і для концертового в и к онання. Справді появилось там багато нових композиторів, що очевидно є незвичайно радісним явищем. Деякі з тих творів можна набути в ЗСА і в Канаді в крамницях, які мають зв'язок з Україною.

Коли йдеться про сучасний інструмент, то знову тут перше і найбільше досягнення здобув майстер Ю. Приймак при Капелі ім. Т. Шевченка в Детройті. Його бандура хроматична і з т. зв. перемичками. На ній можна виконувати найскладніші музичні твори. Ю. Приймак незвичайно здібний майстер, але очевидно, що в ідеї виготовлення такого досконалого інструменту помагали йому досвідчені бандуристи, зокрема золотоголосий і золоторукий довголітній голова Капелі ім. Т. Шевченка П. Гончаренко.

На закінчення цих коротких інформацій дозволю собі висловити таку думку: у навчанні гри на бандурі треба погодитися на один остаточний тип бандури і школу гри, щоб б а н д у р и с т так, як і пяніст, міг грати не тільки на своєму власному інструменті і виконувати не тільки певний обмежений репертуар. А для Капелі ім. Т. Шевченка з Детройту слід конечно знайти змогу переїхати з концертами по наших скупченнях у ЗСА, в Канаді і по цілому вільному світі.

З глибоким смутком повідомляємо Рідних і Земляків, що 6-го червня 1973 р. в Ессен, Німеччина, відійшов у Вічність

ІНЖ. ЯРОСЛАВ СТРИЙСЬКИЙ

Покійний народився 24-го квітня 1914 р. в Перемишлі.

ПОХОРОН відбувся в греко-католицькій церкві в Ессен, Німеччина, дня 12-го червня 1973 р., яким зайнялись п-ве Кушлик Данило і Тимченко Юрко, за що Родина Покійного складає сердечну подяку.

Горем прибиті:

КАТЕРИНА — дружина з дітьми: АНЕЮ і ДІЯНОЮ
ВОЛОДИМИРА і ЙОСИФ ГЕРНЯК — сестра з мужем
ВІРА і о. БОГДАН СНІГУРОВИЧ з родиною — сестра з мужем в Канаді
СЕВЕРИН ПАЛИДОВИЧ — братанок з родиною

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що 1-го липня 1973 року, відійшов від нас у Вічність на 54-му році життя наш Найдорожчий ЗЯТЬ і ШВАҐЕР

бл. п.

ІНЖ. ЯРОСЛАВ ВОЄВІДКА

Покійний залишив дружину Ірину, доньку Любу і сина Богдана в Аделяйді, Австралія.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Д-р СТЕПАН МІШКО — тесть з родиною

Адреса: 5 Adele St., Athol Park S.A. 5012, Australia

ДОРОГІЙ ПОДРУЗІ

(В сороковий день трагічної смерти бл. п. Соні Буняк)

20-го травня 1973 року — це трагічний день для цілої сумівської родини Осередку СУМА ім. ген. хор. Т. Чупринки в Ню Йорку. В найкращому місяці в році — травні, коли всі ми радіємо Божою благодаттю, що ще раз нам довелось побачити красу весни, блискавкою пролетіла жорстока й неймовірна вістка, що наша улюблена подруга бл. п. Соня Буняк не живе. Як дуже хотілося, щоб ця жахлива вістка була неправдивою, але на превеликий жаль, треба було погодитись з фактом, що це — болюча дійсність, що невблаганна смерть вирвала її з сумівських рядів, ледве на дев'ятнадцятій весні безтурботного й радісного життя. Зів'яла чудова квітка, яка ще добре не розцвіла.

Подруга Соня народилася в родині національно-свідомих батьків, 7-го липня 1954 р. в ЗСА в Ню Йорку, але вже в дитинстві втратила батька. Виховувалась вона під впливом своєї доброї матері, яка старалась дати своїй єдиній дитині все, що було в її силі і спроможностях, а саме: релігійне й національне виховання та освіту. Соні, було ледве шість років, коли мати її записала в ряди Спілки Української Молоді, до Осередку СУМА в Ню Йорку. Із того часу, аж до останньої хвилини життя, подруга Соня виховується в рядах СУМА, здобуваючи успіхи за успіхами, прямуючи до досконалости. Від маленької дитини вона належала до танцювального ансамблю „Верховинці" під керівництвом хореографа Олега Ґензи, і до дівочого хору „Жайворонки" під диригентурою інж. Романа Степаняка. Соня любила мистецьке слово і тому була найкращою декляматоркою в Осередку СУМА, як також брала участь у спорті. У Відділі Юнацтва СУМА здобула II ступень Впорядника, а згодом перейшла до Уладу Дружинників, здаючи іспит на звання Дружинника. З найкращим успіхом здала матуральний іспит в школі українознавства при Осередку СУМА в Ню Йорку. Брала курс клясичного балету та пробувала вчитись мистецького слова, до якого мала природний талант. В останньому шкільному році вступила на університет в Стоні Брук, закінчуючи перший рік ветеринарії. І здавалось, що все йшло звичайним порядком, ведучи її до осягнення своєї цілі. Одначе неласкава доля судила їй щось інше . . .

Подруга Соня, хоча ще молоденька, одначе вже розуміла філософію людського життя, знала вона, що людині треба переходити різні труднощі, перешкоди, радісні й сумні хвилини. Вона не задовольнялась чимось дрібним, а бажала й змагала до чогось грандіозного, прямувала до висот. Вона була завжди життєрадісною, усміхненою, веселою і такою ж відійшла від нас у вічність, в інший світ.

В четвер, 24-го травня у вечірніх годинах до похоронного заведення Петра Яреми прибуває маса народу, а зокрема сумівська молодь в одностроях. Прибувають теж представники з прапорами сусідніх Осередків СУМА: Асторії і Йонкерсу. Біля домовини Покійної стоїть стійка сумівок і сумівців, а над домовиною — сумно похилений блакитний прапор Осередку СУМА. Панахиду відправляє о. Лаврентій Лавринюк з парохії церкви св. Юра в Ню Йорку і співає збірний мужеський хор: св. церкви св. Юра та кількох хористів з хору „Думки" під диригентурою інж. Романа Степаняка. Серед непроглядної маси громадянства і молоді, та безлічі вінків живих квітів — несеться прощальне слово голови Осередку СУМА, Корнеля Василика, який з безмежним жалем прощає свою улюблену дорогу членкиню — Соню від усіх Уладів Осередку СУМА. На тлі цієї сумної картини, горем прибита постать рідної матері, яка умліває за втраченою єдиною дитиною. І серед голосного плачу - ридання присутніх, понад свої сили, мати в розпачі, здобувається на кілька слів до мертвої доні і просить її про подяку голові Осередку СУМА. В каплиці напруження і ридання, зокрема молоді і серед тих щирих сліз — несеться тужлива пісня, улюблена пісня Соні, співають її подруги-хористки хору „Жайворонки" під керівництвом інж. Р. Степаняка:

„А деж моя доріженька
Терниста і крута
Біжить кудись і стелиться
І в пісню заверта."

(поезія В. Весоловського).

Ти, Соню питаєшся в своїй улюбленій пісні, де твоя крута доріженька, що кудись біжить і стелиться. Твоя доріженька спрямувала Тебе у вічність і обернулася в пісню, яку на згадку про Тебе, співатимуть її — твої подруги-„Жайворонки". І знову щирі слова прощання диригента інж. Р. Степаняка, який в поетичній формі прощав свою дорогу хористку, свого „Жайворонка", який так скоро відлетів, залишаючи порожнє місце в цьому молодечому хорі. Несеться команда „струнко", „почесть дай", і проходячи попри домовину молодь віддає Покійній сумівський салют.

П'ятниця 25-го травня — це день дальших похоронних відправ. Парастас править о. Х. Войтина, співає мужеський хор церкви св. Юра, а ним диригують на зміну: диригент Р. Степаняк і проф. І. Хомин. І ще раз „Вічна її пам'ять" і ще раз „почесть дай", і знову щирі, повні любови, прощальні слова подруги Анни Лавро від танцювального ансамблю „Верховинці".

Субота 26-го травня — це день похорону. В каплиці і надворі зібралась маса народу, а серед неї коло двісті сумівок і сумівців з національними й організаційними прапорами. Похоронні відправи завершує парох церкви св. Юра, о. д-р Володимир Гавліч. І знову котяться нестримні сльози присутніх. Чути тихі, ніжні слова молоді „прощай" і серед ридання чутно стукіт замикання домовини.

Поліція замкнула для переїзду автами дорогу від каплиці, аж до церкви св. Юра, даючи вільний прохід жалобному походові. Яснo-блискучу труну несуть у темних убраннях вісьмох хлопців з танцювального ансамблю „Верховинці". Перед труною ідуть прапороносці з прапорами, а за домовиною іде мати з родиною, далі шпаліри сумівської молоді, а вкінці безчисленна кількість громадянства. І можна сказати, що це — не похорон, а жалобна маніфестація.

Службу Божу в церкві св. Юра відправляє двох священиків: парох о. др Володимир Гавліч і о. Христофор Войтина. В церкві біля домовини — почесна стійка сумівців, церква переповнена вірними. Під час Служби Божої о. д-р Вол. Гавліч прощає від оо. Василіян молоденьку парохіянку на вічний спочинок.

Сумно і тихо посувається велика автокада, яка складається із сорок авт і одного автобуса на православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж. Похоронні відправи завершує о. Христофор Войтина, і востаннє над могилою проносяться в глибокому жалі прощальні слова директора Школи Українознавства Осередку СУМА, проф. Павлини Андрієнко-Данчук та голови дівочого хору „Жайворонки", подруги Лесі Цебрій. Домовина помалу опускається вниз, а на неї густо падають барвисті живі квіти в суміші з гарячими сльозами горем прибитої матері і молоді. Востаннє несеться голос команди „струнко" і „тричі прощай", і враз з цим сумно хиляться над могилою сумівські прапори, а з грудей засмученої молоді, яка взялась за руки, творячи живий перстень довкруги могили, виривається пісня: „Ніч вже йде. . ." Серед зелені і цвітів на цвинтарі — Українському Пантеоні — виростає ще одна свіжа могила, а в ній — похований найцінніший скарб бідної матері і наша найдорожча подруга Соня.

Корнель Василик,
голова Осередку СУМА

Верховна Рада та Рада міністрів СССР „схвалили" домовлення Брежнєва у Вашинґтоні

Москва. — Совєтська преса за 30 червня принесла ширшу інформацію про засідання Президії Верховної ради СССР, Ради міністрів СССР та Політбюро ЦК КПСС, на якому розглянено та схвалено „одноголосно" підсумки відвідин Брежнєва у ЗСА. У повідомленні підкреслюється, що зазначені найвищі державні і партійні органи СССР, „високо оцінюючи його (Брежнєва) особистий вклад, цілком і повністю схвалили політичні і практичні результати цього візиту, який має велике принципове значення і став подією великої ваги".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ
15-го ЛИПНЯ 1973 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. М. Грушевського 219 Відд. в год. 9:30 до 10:30 ранку в Seventh Day Adventist Church Hall, Norman & Irvington Ave. Проситься чл. прибути та відібрати дивіденду. Тел. секретарки 375-3036. — Марія Юров, секр.

НЕДІЛЯ
22-го ЛИПНЯ 1973 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Піврічні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відд., о год. 2-ій по пол. в Укр.-Амер. Клюбі, 292 Гадсон Аве. На порядку: піврічні звіти Конт. Комісії. Проситься чл. прибути. — Секретар.